

MODNYY SOYUZ

1960-1980

ДЖИНСИ КОШТУВАЛИ
ЯК ОДНА ЗАРПЛАТА

ілюстрація з Царук В. В. Трикотажні вироби ручної роботи та машинної
в'язки - К.: Техніка, 1979 - 183 с.

Редакційна колегія:

Бирко Олександра
Гривняк Софія
Мельник Діана
Смольницька Надія
Чорнописька Софія

На обкладинці фото Чорнописької Ярослави з випускного студентського альбому 1987 р.

У журналі використано фото сімейних архівів Гривняка Ріа, Гречук Марії, Гаращук Ярослави, Чорнописького Петра, Лисої Ніни, Мельника Богдана, Смольницького Івана, Смольницького Миколи, Кавіт Ярослава, Даціва Степана, Шевченко Валентини, Шевченко Ганни

4 Сама собі модельєр

Радянська домогосподарка в домашніх умовах шиє одяг, прикрашає його, виготовляє прикраси для нової сукні чи піджака.

6 Suite - boy

Базовий елемент чоловічого одягу – костюм

8 Джинси коштували як одна зарплата

Розмова з Юрієм Гривняком, який у студентські роки заробляв перепродажем закордонного одягу.

10 Модно і тепло

Про основні модні тенденції верхнього одягу.

14 Стильна голова

Маленькі таємниці догляду за волоссям.

16 Це найкращий день твого життя...

Радянські принцеси на один день.

19 Гуцульські «князь та княгиня»

Весілля у селі Яблуниця Верховинського району.

20 Маленькі дорослі

Вибір між одягом старших і шкільною формою.

Радянську жінку можна назвати модною, адже вона знає як шити одяг, як його прикрасити, як зробити прикраси для нової сукні чи піджака. Нові в'язки для светрів, вишивки для суконь – все їй під силу.

Поради від модельєрів для жінок, викрійки наймоднішого одягу публікуються на сторінках журналів «Роботниця», «Крестьянка» та «Радянська жінка». Таким чином, радянська домогосподарка обшивала всю сім'ю.

На фото Шевченко Валентина у день свого весілля 21 січня 1989 на порозі палацу Потоцьких у Львові. Наречена одягнута у плаття власного пошиву з неординарним кроєм

На фото Гривняк Оксана на подвір'ї власного будинку у м Добромилі. Оксана студентка Львівського сільськогосподарського інституту, приїхала на вихідні до батьків. З нагоди неділі оділа довге плаття пошите її мамою за радянськими каталогами.

Сама собі модельєр

Фотографія початку 80-х зроблена на подвір'ї Дорош Софії у м. Нестиров (сьогодні Жовква, Львівщина). На фото три сестри одягнені в однотипні плаття. Двоє з них кравчині, тому плаття індивідуального дизайну.

Радянські чоловіки надавали перевагу костюмам. В 50-60-х роках носили двобортні і однобортні костюми, які були мішкуватими, але не втрачали класичної форми. Широкі штани були писком моди, ширина штанини сягала 30-35 см, а інколи навіть більше. Якщо подивитися на ці брюки в силуеті то таке враження, що це жіноча спідниця. Ширина штанів у 70-80-х роках зменшується, проте костюм залишається базовим елементом.

Невід'ємна частина гардеробу – сорочка, зазвичай білого кольору. Поширеними були кепки, які носили в усі пори року.

В 70-х роках відбувається перехід від спортивного одягу для занять спортом до спортивного стилю. Одяг цього стилю комфортний, практичний і функціональний, відрізняється невимушеністю і простотою. Якщо у гардеробі з'являвся трикотажний спортивний костюм, то куртку від нього сміливо поєднували не лише з брюками чи джинсами, а й з спідницями та платтями. Спортивна куртка західних брендів поповнює ансамблі молодих людей уже у 80-х роках, її комбінують із сорочкою та краваткою. В умовах дефіциту будь яка річ із кордону автоматично перетворювала вас на модника.

Для дядька Степана спортивний костюм повсягденний одяг

Студійне фото 1985 року. Кавін Ярослав створив свій образ поєднуючи класичний і спортивний стиль

Suite-boy

базовий елемент чоловічого одягу – костюм

Джинси коштували як одна зарплата

Розмова із Юрієм Гривняком, який у студентські роки заробляв перепродажем закордонного одягу.

INTERVIEW

Фотографія зроблена на центральній площі міста Добромиль на початку 80-х років. На фотографії трое однокласників, двоє з яких навчаються у Поліграфічному інституті у Львові, а третій (справа) живе у селі поблизу Добромиля. Хлопці-студенти одіті в костюми та плащі, хлопець справа у дешевшу балонову куртку. На юнаку зліва шкіряне пальто пошите на замовлення в самбірському ательє із краденої на шкірзаводі сировини. Хлопці одягнулися так з нагоди неділі.

Якщо підняти свій погляд на їхні зачіски, то можна замітити, що у всіх трендові стрижки: довге волосся на вуха

– Чи знайоме вам слово «форцовщик»?

– Так, звичайно.

– Коли ви познайомились з цим явищем?

– В середині 80-х років. Коли поляки приїжджали до Львова, ми йшли з ними на контакт та перекупували в них одяг. Привозили джинси, футболки, теніски, яких в нас тут не було, але вони були в моді. Ми в поляків дешево купляли, а нашим продавали вдвічі-втричі дорожче.

– А де було ваше місце зустрічі?

– Таких місць багато було, але найкрутіша точка була у Шевченківському районі біля церкви св. Йосафата [на стоянці]. Поляки заганяли туди великі туристичні автобуси, легкові машини, деколи з причепами і ми з ними через паркан займалися «купи-продай».

– А яку валюту використовували?

– Радянські рублі. А ще нас міліція ганяла, ми тікали, переховувались, бо то все було заборонено. А хто був хитрий умудрявся заскакувати на територію, той ще дешевше купляв. Якщо їх було двоє, то один купляв, а другий крав.

– А кому ви реалізовували товар?

– Їхали на багаті села, де люди гроші мали, але не мали можливості. На Краківському базарі, але там потрібно було за точку платити бандитам, ще й злодіїв дуже багато, тож вписатись туди було дуже тяжко. А після файного дня, якщо файно пішов продаж, то всі форцовщики, бандити збиралися в готелі «Львів» в ресторані.

– Які були найбільш ходові товари?

– Джинси, теніски, светри турецькі.

– А були якісь моделі які мали найбільший попит?

– Ні, не було. В нас люди гроші мали, а купити не мали що і йшло все, що мало хоча б маленьку лейбочку. Чим більше було лейб, чим більше розшито, тим дорожче.

– Опишіть як виглядав крутий молодий чоловік одягнений в польські «лахи»?

– Джинси «Levi Strauss», сорочка з ґудзиками на чотири дірки (чотири удари), то була крута сорочка якщо на сорочці ґудзики на чотири удари. Цигани в ті часи умудрялися такі ґудзики самі штампувати і шити їх на наші совдеповські сорочки, робити акуратний кульочок під імпортний і біля теперішнього «Магнусу» продавати. Купляли люди які приїжджали з села, а розпаковувати щоб

подивитись не можна. Так що можна було купити сорочку за 7 рублів, а продати за 40-50 рублів, як фірмову.

– А з верхнього одягу?

– Ним було тяжко форсувати, бо він великий і дорогий був. По-друге джинси можна було по пару штук на себе натягнути і сорочок так само, а курток багато на себе не натягнеш. А якщо міліція тебе ловила, а в тебе в кульку якісь лахи, то тобі могли і статтю дати.

– Яку?

– Форцовщик, незаконний продаж, щось таке. Але переважно вони не садили, а просто з тебе всі гроші витрясали і все, я за таке міг ще поза вуха получити. Кілька разів я так добре поза вуха дістав і з пустими кишенями додому пішов. Я міг в поляка джинси купити за 70-80 рублів, а продати за 180.

– А яка зарплата тоді була?

– Десь 70-80 рублів, джинси коштували як одна зарплата. А ще їздили на трасу Мостиська-Львів. З Шегині їхали поляки на Львів, ми їх зупиняли і на дорозі з ними торгувалися. А найкраще було на мотоциклі, один сидить, мотоцикл заведений, а другий торгується. Бере одні джинси, показує тому що на мотоциклі, тут бере другі, скоренько сідає на мотоцикл по газах і тікає. І зразу туди дорогою на села, а там ями і поляки вже далі за нами не їхали, так ми могли на халяву 2-3 пари джинсів заробити. На початку то дуже файно каналю, але потім поляки передавали іншим і не так вже було і легко.

– А як ви попали в цей бізнес?

– Як попав? Та йшов дивлюся, а там люди продають, мені ж тоже хочеться файно вдітись, я був молодий студент. Я тоді настоявся під парканом, виловив поляка, спитався що він продає, він сказав що продає оптом, то я зразу купив і собі, і ще оду лишню. Потім перепродав, побачив що в тому є сенс.

– А з поляками якою мовою говорили?

– Хто як міг. А в нас тоді яке телебачення було? Хіба «Лебедине озеро» на трьох-чотирьох каналах, то ми ж робили високі антени на Польщу і дивились польські канали. Так що я польську розумів і щось трохи говорив. Хоча вони і українську розуміли.

– І ті поляки для чого сюди їздили? Туристами?

– Та, туристами! Вони їздили сюди погулять, побухать подешевше. Поляки куплять в себе джинси, тут продадуть дорожче, а в нас тут і пиво дешевше було і горілка.

МОДНО І ТЕПЛО

Популярним і модним багато років у Радянському Союз залишалося коротке пальто з джерсі або інших тканин, однобортне або двобортне, на великі гудзики, з накладними кишенями або клапанами, відстрочене кантом або декоративним швом. Фасони чоловічого і жіночого пальто суттєво не відрізнялися.

Для пошиття верхнього одягу використовували переважно темні кольори, зважаючи на їхню практичність. Широкого поширення у жіночих пальтах набула декоративна підкладка з картатої або кольорової тканини. Цю ж тканину використовували для оздоблення, наприклад для комірців, поясів.

Смольницькі Іван та Микола, Даців Степан,
село Розвадів Яворівського району
Львівської області

Уніформою повсякденного вбрання і незамінними у вжитку стали італійські болонієві плащі, з часом налагодився їх випуск з вітчизняного матеріалу.

Шкіра, широкі плечі, спортивний стиль – в 70-ті роки дівчата ні в чому не бажали поступатися чоловікам. Шкіряні плащі і куртки шили в ательє на замовлення за викрійками із журналів або копіюючи моделі зі зірок телебачення. А вироби з штучного хутра купували навіть ті, хто мав достатньо коштів, щоб дозволити собі натуральну лисицю. Зимовий чи демісезонний ансамбль доповнювали шарфами, беретами, хутряними шапками, рукавичкам. Схеми в'язаних гачком чи спицями аксесуарів друкували на сторінках «Радянської жінки».

Шевченко Ганна з подругами,
м. Староконстантинів
Хмельницької області

Козак Петро і Теодозія на подвір'ї у своїх сватів. Обоє працюють у львівських вишах. Теодозія одягнена у шкіряне пальто. На головах в обох хутрянні шапки. Звернемо увагу на аксесуари: в руках у жінки шкіряні рукавички.

Фото зроблено навесні 1982 року у м. Несторов.

Шапка-пиріжок

*Шуба зі штучного
хутра*

*Картате
шерстяне
пальто*

*Вишита сумка –
модний аксесуар*

*Цигейкова
шубка*

Стильна голова

Маленькі таємниці догляду за волоссям

Жінка повинна слідкувати за своєю зовнішністю і мати зачіску, яка буде пасувати. Обираючи зачіску потрібно враховувати риси обличчя, колір волосся, форму шиї і т. д.

Жінкам з крупними рисами обличчя пасує гладка зачіска; жінкам з дрібними рисами – пишна. Жінкам з круглим обличчям рекомендується робити високу, пишну зачіску, а на скронях залишати волосся гладким.

При видовженій формі обличчя краще носити зачіски пишні на скронях, а на тімені гладкі. Тим в кого шия коротка, можна зробити високу зачіску, яка наче видовжувала б її.

Довге волосся можна підняти на потилиці вверху, з його кінців зробити локони. Або зробити так: забрати все волосся на потилиці, завернути його валиком на одну сторону і туго затягнути біля шиї.

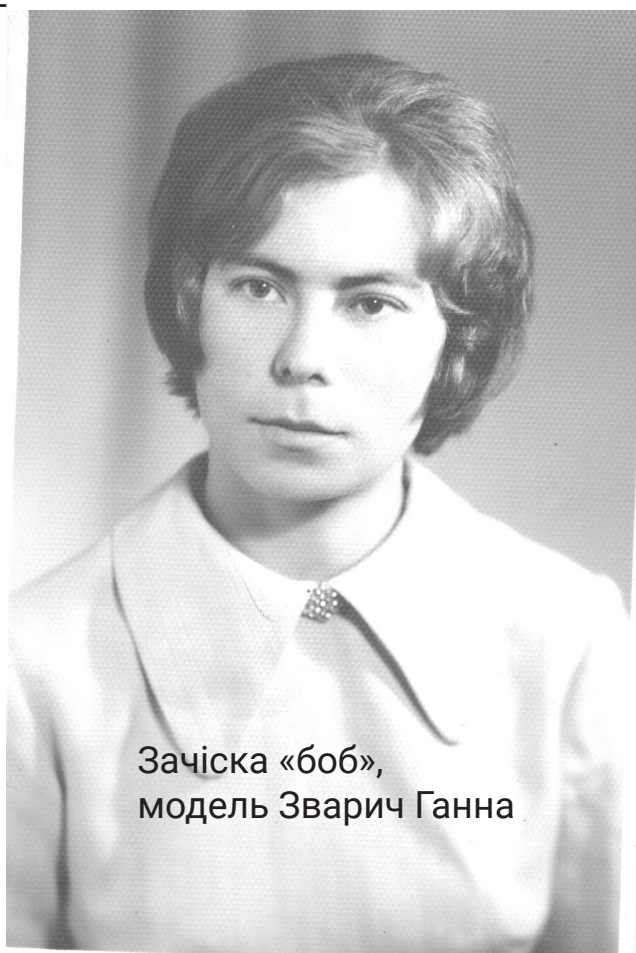
Занадто видовжену шию можна округлити низьким вузлом волосся, яке спускається по шиї.

Модною є коротка стрижка: вона омолоджує жінку. Але коротку стрижку не можна робити дуже повній і високій жінці. Стрижку також потрібно підбирати до обличчя. З довгого волосся можна зробити дуже красиву зачіску з джгутами: спереду вона гладка, а на тильній частини голови волосся вкладається джгутами. Правий джгут вкладають на ліво, а лівий – на правий і заколюють шпильками. Якщо зачіска з переду пишна, джгути вкладають від шиї до маківки.

З «Книги полезных советов» Александры Ус, 1959 рік.

Укладка на потилиці

Зачіска «боб»,
модель Зварич Ганна

Зачіска «жук» під «Beatles»
Модель Валерій Федорчук

Це найкращий день

ТВОГО ЖИТТЯ...

Весілля 1977 року,
Лапій Віктор та Іванечко Ольга,
м. Червоноград, Львівської області

Весілля початку 60-х років,
с. Розвадів, Миколаївського району,
Львівська область

Для всіх жінок весілля – це день, коли вона може відчувати себе, як не королевою, то принцесою точно. Традиційна біла сукня ніколи не виходила із моди, але сукня також має відображати особистість жінки.

У 60-х роках сукні набувають простої геометричної форми. В цей період у моду входять весільні вбрання міні. Весільна сукня 60-х нагадує трапецію, а прикрасою для неї використовують вишивки або аплікації. Характерною є об'ємна фата середньої довжини. Сукні не обов'язково мали бути білого кольору, але в СРСР над таким часто не експериментували.

У 70х – 80х модними стали довгі пишні весільні сукні з рясними прикрасами та безліччю аксесуарів. Для весільної сукні використовували шовк, атлас, мереживну тканину, органзу, креп, оксамит, парчу.

Весілля 1985 року,
Чорнописький Петро і Гаращук
Ярослава, м. Івано-Франківськ

Гуцульські «князь і княгиня»

Весілля Ганусі Гаращук і Василя Миронюка 1975 року у селі Яблуниця Верховинського району Івано-Франківської області гуляли за гуцульськими традиціями. Молодих на Гуцульщині називали «князь і княгиня».

Наречена весільне вбрання дістала з бабусиної скрині. Вбрання для молодої це – вишита сорочка, запаска, рушничок, чільце, кожух, постолі, капці. Не менш важливою у костюмі молодої була силянка з бісеру. На Гуцульщині її вважають оберегом і підбирають до вишитої сорочки.

Головне у вбранні молодої – вінок на голові. Якщо його не було, то це означає, що у княгині другий шлюб.

Головний убір пана молодого – це крисаня, прикрашали її пір'ям. Використовували бляху, яку прикрашали позлітками, монетами, все по-давньому. Черес – широкий пояс, молодий одягав на весілля, підперезуючи вишиту сорочку. Їх виготовляли з натуральної шкіри, прикрашеної металом. Вишита сорочка молодого мала бути довгою і покривати штани – гачі.

На задньому фоні видніється деревце, вбране у гуцульські китиці, кольорово, яскраво, красиво. Деревце збирали у п'ятницю. Це підготовка до весілля. Його приносили дружки так, аби молода не бачила.

Зі слів Ярослави Гаращук

Маленькі дорослі

Радянські люди не сильно виділялись своїми образами, а діти тим більше.

Моя мама, 1983 року народження, зазвичай доношувала одяг за старшою сестрою, і якого кольору вона хоче спідницю нікого не цікавило. Одяг купляли на виріст, носили його по 4-5 років. Своєрідного колориту додавали загини, коли штани були задовгі, і з роками їх відкочували по мірі того як росте дитина.

Щодо дівчаток – сарафани, платтячка і спіднички, були обов'язковими елементами святкового гардеробу, а от просто вийти на город, або в сад погратись можна було і в штанях. Серед хлопчиків популярністю користувались костюми, що робили їх старшими і соліднішими. Також у їхній шафі були присутні вельветові комбінзони з «варатнічками».

Продовження на сторінці 22

Модель Гречук Оксана,
1978 року народження

Модель Юрій Шевченко,
1961 року народження

Модель Гречук Богдан,
1982 року народження

Початок на ст 20.

На більшості дитячих фото можемо побачити у дівчаток на голові великі білі банти, чесно кажучи сама ще з такими в перший клас йшла.

Принтові плаття та підколінки також родом з радянських часів. Дівчата в них виглядали у свій час елегантно, але стримано. Сандалі на шкарпетки в той час нікого не бентежили, адже комфорт понад усе. Окрім цього якщо дитині холодно – не проблема можна одіти поверх спідниці штани, адже «вона маленька, навіщо їй виглядати красивою?».

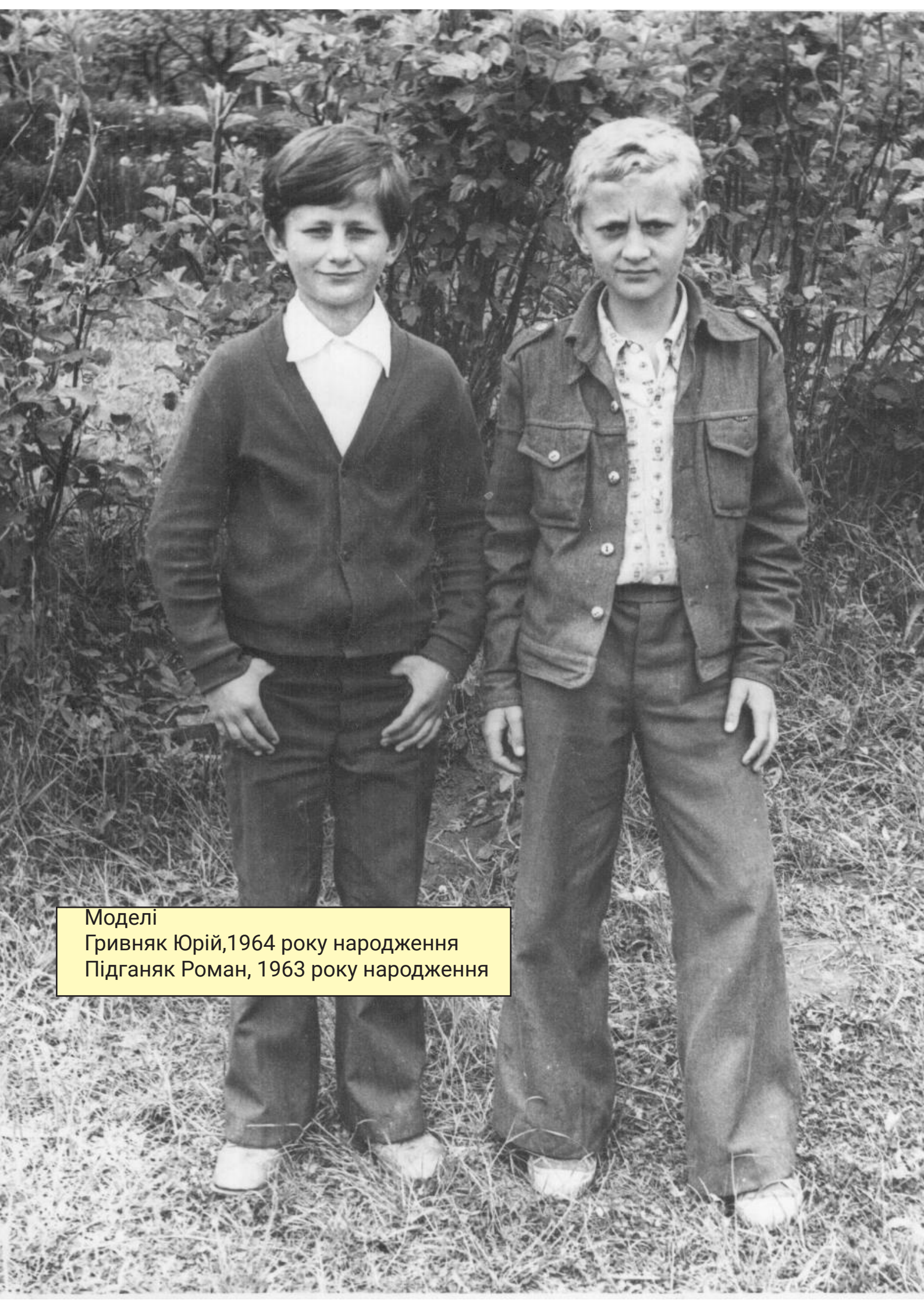
Продовження на ст. 26

Модель Ніна Лиса,
1983 року народження

Модель Шевченко Валентина,
1966 року народження

Моделі
Гривняк Юрій, 1964 року народження
Підганяк Роман, 1963 року народження

4-Б клас
Червоноградської середньої
школи №4, 1963 рік

Початок на ст. 20-22

У 80-х роках більшість дітей мали стандартну шкільну форму. У дівчаток це були фартухи з рюшами поверх стриманої закритої сукні. Хлопчики ж мали білу сорочку з темними штанами. Також міг бути піджак, або підтяжки.

На різні шкільні свята дітей одівали якнайкраще. Темний фартушок змінювали на святковий білий, пришивали білий комірчик до шкільної сукні. Ще я пам'ятаю як мама просила лишити парадні білі колготи на свято, а не ходити в них на щодень. Також були парадні білі банти, в яких кожного дня ходити не можна.

Мельник Діана

ілюстрація з Царук В. В. Трикотажні вироби ручної роботи та машинної в'язки - К.: Техніка, 1979 - 183 с.

10-Б клас
Королівської школи, Івано-Франківської області

Модель Гаращук Ярослава,
випускниця школи 1980 року

